

Természetvédelmi prioritások és célkitűzések

Vértes HUDI30001 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Prioritás (SDF 4.2 Quality and Importance):

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése/helyreállítása:

Közösségi jelentőségű élőhelytípusok: 6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*), 6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*), 8210 Mészkösziklás lejtők sziklanövényzettel, 8310 Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok, 91M0 Pannon cseres-tölgyesek.

Kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok: 40A0 Szubkontinentális peripannon cserjések, 6240 Szubpannon sztyeppék, 9180 Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői, 91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), 91H0 Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*szel.

Közösségi jelentőségű állatfajok: nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), Anker-araszoló (*Erannis ankeraria*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), füstös ősziaraszoló (*Lignyoptera fumidaria*), csüngőaraszoló (*Phyllometra culminaria*), magyar tarsza (*Isophya costata*), vértesi csuklyásbagoly (*Cucullia mixta*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), közönséges ürge (*Spermophilus citellus*).

Kiemelt közösségi jelentőségű állatfajok: havasi cincér (*Rosalia alpina*).

Kiemelt közösségi jelentőségű növényfajok: fénylő zsoltina (*Serratula lycopifolia*).

Közösségi jelentőségű növényfajok: leánykőkörcsin (*Pulsatilla grandis*), magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), Szent István szegfű (*Dianthus plumarius subsp. regis-stephani*).

Célkitűzések (SDF 6.2 Management):

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

Kedvező természetvédelmi helyzet megőrzése:

A jó állapotú pannon sziklagyepek, meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik, mészkösziklás lejtők sziklanövényzettel, szubmontán és montán bükkösök, pannon cseres-tölgyesek, pannon gyertyános-tölgyesek, pannon molyhos tölgyesek természetszerű szerkezetének, fajkészletének megőrzése.

A jelölő fajok populáció nagyságának megőrzése, a populációk elterjedési területe nem csökkenhet.

A jelölő erdei élőhelyek állományaiiban a tájidegen fafajok elegyaránya nem növekedhet.

Nem véghasználható a tíz éves erdőtervezési cikluson belül - jelölő élőhely típusonként vizsgálva - több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba.

Kedvező természetvédelmi helyzet elérése érdekében szükséges fejlesztés:

Invazív fajok, különösen a fehér akác, fekete fenyő, erdei fenyő által veszélyeztetett jelölő gyeptársulások megóvása a degradációtól, az invazív fajok terjedésének megállítása, állományaik csökkentése.

Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési/kaszálási rendszer kialakítása és megvalósítása a szubpannon sztyepppek területén a túlhasználat/alulhasználat elkerülése érdekében. A közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) populációk fenntartása érdekében élőhelyük legeltetése szükséges, a gyepek túlzott növekedésének, avarosodásának elkerülése érdekében.

A jelölő erdei élőhelyek állományokban előtérbe szükséges helyezni a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy ahhoz funkciójában jobban közelítő használatok alkalmazását, valamint közelíteni szükséges a lombkorona-, cserje-, lágyszárú szint faji, életkori összetételét a természetes állapotokhoz.

Szükséges a nagy kiterjedésben található fekete és erdei fenyves állományok fokozatos megbontása, a fenyők alatt megnövő kemény lombos fajok (virágos kőris, juhar, csertölgy, molyhos tölgy) élettérhez juttatása, hosszú távon a fenyő állományok átalakítása a termőhelyre jellemző természetes élőhely kialakítása.

A becserjésedés miatt degradálódó jelölő gyepek területén a szukcesszió lassítása, a cserjék visszaszorítása mozaikos foltokban, a cserjések túlzott térfoglalásának megakadályozása, a sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) védelme érdekében a cserjések kezelése térben, időben korlátozandó.

A területen a vadlétszámot olyan szinten szükséges tartani, hogy az a külön vadvédelem nélküli erdőfelújítást ne gátolja, valamint ne okozza a gyepek degradációját.

A magyar tarsza (*Isophya costata*) állományok élőhelye megfelelő gyeppkezeléssel, extenzív legeltetéssel, vagy késői mozaikos kaszálással tartandó fent, kerülni szükséges az intenzív legeltetést, gyakori kaszálást.

A kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*) védelme érdekében élőhelyén biztosítandó talajszintű faodúk megléte és kialakulásuk lehetősége, elsősorban idősebb sarj eredetű tölgyes állományok fenntartásával és részben sarj eredetű erdő állományok felnevelésével.

A xilofág rovarok állományának növelése érdekében szükséges megfelelő területi kiterjedésben és térbeli elosztásban idős erdők és facsoportok fenntartása.

A fénylő zsoltina (*Serratula lycopifolia*) állományok védelme a bolygatástól, a faj ritka virágzása, termésérlelése esetén maggyűjtés és mesterséges termésszórás végzése szubpopulációnként elkülönítetten.

A barlanglátogatás és denevérkutatás a denevér populációkat ne veszélyeztesse, a denevérvédelmi okokból jelentős barlangok lezárása.

Az élőhelyeket veszélyeztető egyéb tevékenységek (pl.: gépjármű forgalom, motocross) megszüntetése, a jogilag nem létező, de kijárt földutak felszámolása.

A lovas, kerékpáros és gyalogos turista forgalom szabályozása, túraútvonalak kijelölése, szükség szerinti megszüntetése.